

2015. május 5. **Közösségi energia –**

**Önkormányzatok és közösségeik helyi fenntartható
energia kezdeményezései elősegítése**

ICLEI-MTVSZ műhelykonferencia jegyzet

Délelőtti előadások: Id. külön fájlokban (ppt ill. Prezi előadások) a www.mtvosz.hu/kozossegi_energia oldalról letölthetők. EE = energiatakarékosság, energiahatékonyság; RES = megújuló energia

Délutáni kerekasztalok:

N.1 Hogyan lehet alkalmazni? Tényezők a replikáláshoz – fókuszban a délelőtt kiemelt esettanulmányok és más közösségi példák

A témát vezette: Lajtmann Csaba, elnök, Magyarországi Éghajlatvédelmi Szövetség

Kihívások:

- Tervezők felkészültsége, időbeni csúszás, pályázati dömping, menetrendszerű pénzosztás, márix megközelítés
- Településszerkezet – városi fókusz ; elvándorlás vidékről ill. külföldre
- Közösségépítés, mitől is közösség a közösség
- Mi lesz az elhasznált napelemmel? A bevezetett napelem-adó mögöttes újrahasznosító rendszer nélkül nem tudja kezelni a kérdést
- Nem lehet 100% RES települést csinálni műemléki tetők napelemmel telepítése stb. nélkül – helyi építési szabályzat módosítása javasolt
- Finanszírozási lehetőségek: EE és RES-re Operatív Programokból egyelőre nem túl nagyok, energiaszegénységben élők azokból is nagyrészt kiszorulnak, tőkehiány miatt
- Helyi pénz rendszer erősödése esetén lehet, hogy nehezebben majd a szabályozásán

Akadályok:

- Megújulókkal kapcsolatos ismeret és bizalomhiány, rossz szokások/előítéletek
- Paks II – energiamixet agyonnyomja, közösségi energiát is veszélyeztet
- TTIP veszélyek a közösségi energia kezdeményezésekre

Lehetőségek:

- Szerkezetváltás, helybe küldött támogatás központi hasznot hoz; CLLD, rövid ellátási láncok, kalács; helyi munkaigény gerjesztés
- Helyi pénz : jól szabályozott, jól működik ld. bocskai korona, soproni kékfrank, nánási fortéka
- Közfoglalkoztatás: a helyi gazdaság szolgálatában
- Szociális szövetkezet – önkormányzattal ! ld. helyi pénzekkel kombinálva
- Napelemes rendszerek (szigetüzemű és hálózatra termelő) – lakossági, közösségi szinten, részben vagy teljesen önellátásra
- Nem kell zöldmező a napelem telepítéshez, barnamező ill. háztetőkön hely: 71 millió nm!
- EU-s szabályozás szerint közel zéró energiaigényű épületeket lehet csak építeni 2020 után
- 2050-re 100% RES lehetséges itthon – ld. ELTE Erre van előre! munkacsoport kutatások. Termelés, tárolás, fogyasztás helyben, egy helyen
<https://drive.google.com/file/d/0B6tIhdlnrkVSZFJoNULqZzFwdzg> ,
<http://munkacsy.web.elte.hu/ERRE%20VAN%20ELORE%201.2x.pdf>

Javaslatok:

- Energetikai fejlesztések integrálása a helyi gazdaságba, megfelelő kommunikációval
- Jó régiós ill. helyi együttműködések: pl. Puszta 5-ös Derekegyház + 4 szomszéd település térségi összefogása, jószomszédi viszony

N.2 Községi energia projektek indítása – jogi és adminisztratív kihívások (nagyreszt a község bevonására fókuszálva)

A témát vezette: Girán János, alpolgármester, Pécs Önkormányzata

- ESCO modellek jól működnének
- Országos szabályozás hiányosságai; helyi szabályozás rugalmatlan
- Egyéni érdekek vs. községi érdekek
- Lakossági motiváció/képessé tétel
- Civil szervezeti kapacitások kiüresedése
- Egyéni ismeretek hiánya - vélemény-nyilvánításról való leszokás
- Rossz tapasztalatok – gyanú – érdektelenség

N.3 A községi energia finanszírozása – modellek az EU Alapok, köz- és magán befektetések biztosítására

A témát vezette: Botár Alexa, programvezető, MTVSZ

- *KEOP és egyéb korábbi OP tapasztalatok:* utófinanszírozás, előleg problémák, helyi vállalkozók pénze beragadt sok esetben; adminisztratív lassúság, bezáródás (lock-in): kisebb EE és RES támogatása, nincs egyértelmű ösztönzés a komplexebb mélyebb EE, RES választására. Ha önkormányzat hitelből akarja megoldani a saját erőt, meg kell várja a kormánydöntést erről. Hasznos ha van az önkormányzatnak lekötött tartaléka.
- *Új TOP és új OP-k:* sima pályázat lett végül, előkészített projektek . Kihívás: sokszor nem világos, hogy egy projekt/kezdeményezés ötlet kapcsán milyen szervezethez kell fordulni, a tulajdonviszonyok, pályázati és tanácsadói kezelőszervek néha nem egyértelműek. pl. ha 100% önkormányzati tulajdonú a cég, az nem minősül kkv-nak, nem pályázhat kkv-ként stb. Nem mindegy, hogy önkormányzati, saját funkciójú-e az épület aminek EE, RES installálására pályáznak, vagy sem stb. Pozitívum: jó, hogy a TOP-ban már megjelenik az előkészítés, stratégiai tervek igénye, segítése ld. SEAP.
- *Önkormányzatok: a pályázatok kapcsán az energia auditot el kellett készíttetni* – ez jó, de az új pályázatoknál az EE, RES terén élen járó önkormányzatok már hátrányba kerülnek. Ill. egyes esetekben a RES pályázatokat előbb írták-írják ki, mint az EE-seket, pedig az energiamegtakarítás szempontjából először EE majd RES beruházások a logikus sorrend. Viszont ha az önkormányzatok nem akarnak lemaradni, akkor mind2re pályáznak, ami lock-in hatást okozhat.
- *Széchenyi 2020 Programiroda:* értesülések szerint tud segítséget nyújtani a (pályázatírás/menedzsment terén) kapacitáshiányban levő kisebb önkormányzatoknak.

- *Egyéb pályázati tapasztalatok*: közbeszerzés folyamata, rendszere nehézkes, rossz rutin jellemző a pályázatoknál. A pályázati rendszernél, kiírásoknál többen említették a tervezhetetlenséget.

- *Szövetkezetek létrehozása*: a Takarékszövetkezet stb. problémák miatt a bizalom bennük megingott, a gazdasági és jogbiztonságuk sajnos nem elég erős

Javaslatok:

- Új Interreg B, C, Horizon 2020 kiírások jók energetikai fejlesztésekre, TOP CLLD prioritás

- A pályázati kiírásoknál pl. CLLD-nél is az energiahatékonyság növelése legyen plusz pont

- Egyszerűsített pályázati adminisztrációra van szükség, de kizárólag adminisztratív pályázatkezelés legyen, hanem tartalmi-energetikai is

- Pályázat tervezés támogatása, segítése, hogy jól előkészített pályázatok születhessenek pl. műszaki terv előkészítés

- Energetikai beruházások, berendezések: lehessen az energetikai szakma által jóváhagyott, bevált adatbázisokban, standard-listákon levő beruházásokat, berendezéseket igényelni a pályázatban, ez egyszerűsítene az önkormányzatok dolgát. Erre számos külföldi példa van, jól működnek.

- Zöld Bank : a kormányzat ígérete szerint hamarosan elindul, EE beruházásokhoz nyújt majd finanszírozást, önkormányzatoknak is: http://hvg.hu/gazdasag/20150310_Uj_csodafegyvert_fejleszt_a_kormany_a_rez

- Helyi pénzeket egyre több önkormányzat ill. közösség vezet be – az önkormányzat helyi pénzben fizethetné a helyi adókat és a segélyezést, ezzel helyben tartaná a pénzt, a helyi gazdaságot erősítené

- Energetikai fejlesztéseknél javasolt: önkormányzati vállalkozások, ESCO ill. PPP finanszírozási konstrukciók

- 27%-os ÁFA csökkentendő az energiatakarékos, EE és RES berendezések, beruházások esetén, ezzel is ösztönözve elterjesztésüket.

- Fontos a lakosság, közösség, helyi szakértelem bevonása az önkormányzati fejlesztés tervezésekor, ill. annak megvalósításába, működtetésébe: ld. akár látogatóközpont tervezése, hogy a fejlesztést megismerhesse a lakosság és a diákok; megfelelő kommunikáció

- Szociális szövetkezetek működnek, ezek tanulságai alapján energiaszövetkezetek alakítása, önkormányzat mint tag. A tagok a beruházás profitjából (ld. RES jobb profitot termel, mint a banki kamat) és akár a beruházás energiájából is részesülnek.

- Az energiaközösségek, pályázatok stb.-hez alapvetően javasoljuk, hogy az energetikai szakembereket, tanácsadókat stb. tömörítő helyi energiaügynökségek hálózata (újra)alakuljon, működjön, ez szükséges a megfelelő és átgondolt energetikai fejlesztésekhez. Ld. skót CARES példa, www.localenergyscotland.org

- Az energetikai fejlesztésekhez, közösségi energiához fontos feladat a közösségépítés helyben.